

Nr 337.

Godkänd av första kammaren den 5 juni 1940.

Godkänd av andra kammaren den 5 juni 1940.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avlönings- och statsbidragsbestämmelser i anledning av undervisningens inställande till följd av bränslebrist m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 195.)

Till Konungen.

I en den 15 mars 1940 dagtecknad proposition (nr 195) har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i nämnda statsrådsprotokoll förordats meddela bestämmelser angående statsbidrag till icke statliga läroanstalter.

Kungl. Maj:t har den 15 mars 1940 utfärdat kungörelse (nr 148) med bestämmelser om avlöning till vissa befattningshavare i statens och kommuns tjänst under tiden för undervisningens inställande till följd av bränslebrist m. m. Kungörelsen reglerar avlöningsförhållandena under det s. k. kokslovet för tre kategorier av lärare med nyreglerad avlöning, nämligen dels lärare med avlöning för kalenderår eller budgetår (ordinarie lärare, extra ordinarie lärare vid statliga eller högre kommunala läroanstalter), dels lärare med avlöning för läsår och anställda för hela vårterminen 1940 (extra ordinarie folk- och småskollärare, extra lärare vid statliga läroanstalter, vissa vikarierande lärare och timlärare), dels ock övriga lärargrupper.

Lärare, som avlönas för helt år och som följaktligen äger rätt att uppbära lön under ferietid, skall enligt kungörelsen såsom regel äga uppbära oavkortad lön under kokslovet. Kan han icke fullgöra vederbörligen bestämd återläsning, bör tjänstledighet för återläsningstiden beviljas honom med löneavdrag enligt vanliga grunder.

De kategorier icke-ordinarie lärare i statens och kommuns tjänst, vilka enligt gällande grunder avlönas för läsår och således icke äro berättigade till avlöning under den tid, då vid läroanstalterna ferier inträffa, skulle enligt kungörelsen under vissa förutsättningar — bland annat att vederbörande lärare åtager sig att fullgöra vederbörligen bestämd återläsning — få helt eller del-

vis behålla sin lön under kokslovet. Å andra sidan skulle de bliva skyldiga att vidkännas avdrag å avlöning som tillkommer dem för återläsningstiden. Härvid är emellertid att märka, att vid utbetalning av på återläsningstiden belöpande avlöningsförmåner avdrag skall ske endast med det belopp, som utbetalats för så många dagar av kokslovet, som återläsningstiden omfattar. Om kokslovet exempelvis omfattade 16 dagar och återläsningstiden kommer att omfatta exempelvis allenast 12 dagar, skall alltså vid den ifrågavarande uppgörelsen avdrag ske endast med det belopp, som till läraren utbetalades för 12 dagar av kokslovet. Överskottet får läraren behålla. Detta överskott ökas dessutom ytterligare — utöver skillnaden mellan lön för det högre och lön för det lägre antalet dagar — därigenom, att procenttalet för det rörliga tilläggets beräkning är högre under andra än under första kvartalet 1940. Vad sålunda och i övrigt uti ifrågavarande kungörelse föreskrivits har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen lämnar vidare Kungl. Maj:t det i propositionen begärda bemyndigandet att meddela bestämmelser angående statsbidrag till icke statliga läroanstalter.

Riksdagen har vidare uppmärksammat, att Kungl. Maj:t den 7 maj 1940 avlåtit cirkulär (svensk författningssamling nr 303) till skolöverstyrelsen m. fl. myndigheter angående beredande av ledighet åt lärjungar vid vissa läroanstalter för deltagande i lantbruksarbete m. m. Enligt cirkuläret må lärjungar i vissa klasser under vårterminen 1940 i erforderlig utsträckning beviljas ledighet under högst tre veckor för deltagande i lantbruksarbete eller i arbete inom lantbrukarhem. Vidare föreskrives, att, om så på grund av de beviljade ledigheterna prövas oundgängligen erforderligt, undervisningen må för läraravdelning vid folkskola eller för klassavdelning vid annan av ifrågavarande läroanstalter kunna av skolstyrelse, rektor eller föreståndare under högst tre veckor helt inställas. Återläsningsskyldighet föreskrives icke. Då på grund av vad sålunda i nämnda cirkulär stadgats det i vissa fall kan inträffa, att en lärare helt eller delvis hindras att fullgöra honom eljest åliggande tjänstgöring, finner sig riksdagen böra bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela de föreskrifter med avseende å lärares avlöningsförmåner ävensom statsbidrag till icke-statliga läroanstalter, som med hänsyn till föreliggande förhållanden kunna befinnas påkallade i anledning av den nu omhandlade ledigheten för lantbruksarbete m. m. under vårterminen 1940. Riksdagen förutsätter härvid, att, därest en liknande anordning i fråga om ledighet för vissa lärjungar finnes vara av behovet påkallad för tid efter utgången av vårterminen 1940, förslag angående erforderliga avlönings- och statsbidragsbestämmelser i vederbörlig ordning kommer att underställas riksdagens prövning. Riksdagen anser sig emellertid i detta sammanhang — i anslutning till vad i ovannämnda cirkulär stadgas — böra understryka, att helt inställande av undervisningen i läraravdelning eller klassavdelning för ifrågavarande ändamål bör så vitt möjligt undvikas. Enligt riksdagens mening bör därjämte övervägas, huruvida icke lärare, som får sin undervisning för viss tid helt inställd av anledning, som nu sagts, och vilken under sådan tid anses böra erhålla

oavkortad lön, kan tagas i anspråk för annan tjänstgöring inom sådana arbetsområden, där förstärkning av arbetskrafterna kan befinnas önskvärd, exempelvis inom krisförvaltningen.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels beslutat bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 15 mars 1940 förordats, meddela bestämmelser angående statsbidrag till icke statliga läroanstalter, *dels ock* beslutat bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela erforderliga avlönings- och statsbidragsbestämmelser vid tjänstgöringshinder för lärare vid statliga och kommunala läroanstalter i anledning av lärjungarnas ledighet för lantbruksarbete m. m. under vårterminen 1940.

Stockholm den 5 juni 1940.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 338.

Godkänd av första kammaren den 7 juni 1940.

Godkänd av andra kammaren den 7 juni 1940.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred m. m., såvitt angår lagförslaget.

(Andra lagutskottets utlåtande nr 30.)

Till Konungen.

Genom en den 5 april 1940 dagtecknad proposition, nr 190, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att *dels* antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 2 juni 1933 (nr 269) om ägofred, *dels ock* bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Propositionen har, såvitt angår lagförslaget, hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet samt i övrigt hänskjutits till jordbruksutskottet.

I ärendet har andra lagutskottet avgivit utlåtande nr 30, som av riksdagen godkänts.

Under hänvisning till vad utskottet anført i berörda utlåtande, varav ett tryckt exemplar härvid fogas, får riksdagen härmed anmäla, att riksdagen antagit det genom propositionen framlagda lagförslaget.

Stockholm den 7 juni 1940.

Med undersåtlig vördnad.